

De geschiedenis van koningin Chudala¹

¹ Verkorte weergave van een verhaal uit ‘Yoga Vasishtha Maharamayana’
Vertaling door Stichting school voor filosofie / Amsterdam

Hoofdstuk 1

De heilige Vasishtha zeide:

O geliefde Prins! Lang, lang geleden, in de Dwapara Yuga² leefde er een rechtvaardige en zachtmoedige koning, die zich ervan weerhield, enig levend wezen kwaad te berokkenen, en die zeer geliefd was bij zijn onderdanen.

Zijn naam was Sikhidwaja en zijn koninkrijk besloeg de streek die nu Malwa heet in India.

Eens, op een dag in het voorjaar, toen de bossen op hun mooist waren, ging hij op jacht en temidden van deze prachtige omgeving kwam de gedachte aan een levensgezellin in hem op.

Zijn ministers zetten zich dus aan het werk om een huwelijk tot stand te brengen met de dochter van een andere koning. Zij heette Chudala. Zij was een volmaakt echtgenote, zeer schoon van uiterlijk, geleerd en vriendelijk, en zachtmoedig van karakter, en bovenal was zij een grote Yogini.

Naar het voorbeeld van de God Vishnu en Zijn echtgenote Laksmi, waren de koning en Chudala zeer gelukkig met elkaar en beminden zij elkaar. Doch, evenals water langzamerhand wegloopt uit een klein lek in een groot watervat, zo moesten ook de schone lichamen van deze twee mensen zich onderwerpen aan de ouderdom.

De grote liefde en toewijding tot God maakten dat de koningin de onwerkelijkheid van de wereld ging inzien, en zij haalde de koning over tot haar gezichtspunt.

Zij dachten als volgt:

De wereld is onwerkelijk en de dorst van de mens naar genot wordt nooit geheel en al, noch blijvend bevredigd. Jeugd en macht zijn als een blikseminslag en van zeer tijdelijke aard. Onze jeugd gaat zijn weg, evenals water dat uit onze hand loopt. Het lijden is een onafscheidelijke metgezel van de geest, en het volgt onherroepelijk op al onze vreugde en al ons genot.

Het lichaam wordt opgeëist door de dood, evenals een rijpe mangovrucht van de boom valt. Wij moeten wijs zijn en een eind maken aan deze wereldziekte (wederkerende geboorte en dood), want welke tegenwerpingen wij ook mogen maken, niemand kan jeugd en lichaam voor altijd behouden. Niets kan ons blijvend tevreden stellen behalve de kennis van God.

² De Vedanta onderscheidt vier tijdperken (yuga's) binnen elke wereldperiode. Dit zijn:

I. Satya of Krita Yuga - het gouden tijdperk

II. Trita Yuga - het zilveren tijdperk

III. Dwapara Yuga - het bronzen tijdperk

IV. Kali Yuga - het 'zwarte' of ijzeren tijdperk

Verder leert het dat rechtschapenheid, die volledig in de mensheid aanwezig is in de Satya Yuga, telkens met ¼ vermindert in elk volgend tijdperk. Dus is in dit 'Zwarte' of IJzeren tijdperk nog slechts ¼ over van de oorspronkelijke volmaakte rechtschapenheid.

Nadat zij tot deze overtuiging waren gekomen, benaderden de koning en zijn gemalin een Mahatma die Brahman had gerealiseerd, en die zelf de oceaan van het wereldproces had overgestoken, en nu de belichaming zelf van waarheid en wijsheid was.

Zij legden hun traditionele gaven met grote eerbied aan de voeten van deze Rishi en begonnen hem te dienen.

Zij luisterden met de grootste aandacht en eerbied naar hetgeen de Mahatma hen leerde over het Zelf, dat altijd zuiver, oneindig en het absolute Geluk zelf is; ook leerden zij dat wanneer zij dit kenden, zij alle leed voor altijd zouden hebben overwonnen.

Chudala, wier goede handelingen haar geest hadden gezuiverd, begreep de grote betekenis van de waarheid en vroeg zich af: ‘Wat ben ik? Wat is deze wereld? Wat is haar oorsprong?’ Al spoedig kwam zij tot de volgende conclusie:

‘Ik kan niet het lichaam zijn, want het is gevoelloos en onbeweeglijk, terwijl ik zelf bewust ben. Het lichaam beweegt zich door de macht van de zintuigen; ik ben ook niet de zintuigen, want die zijn niet zelfbewust.

Noch ben ik de geest, die de zinnen beheerst, noch het onderscheidingsvermogen (Buddhi), want ook die zijn niet zelfbewust. Daarom moet ik, dit zegt mij mijn zelfbewustzijn, verschillend zijn van al deze dingen, die slechts faculteiten zijn. Noch is mijn Ego mijn Zelf, omdat het zijn licht ontvangt van het bewustzijn en begrip; zelfs de Buddhi heeft geen blijvend Zelfbewustzijn, terwijl ik, Atman, het Bewustzijn zelf ben.

Mijn Zelf is de Waarheid; het is als de zon in een staat van voortdurende dageraad. Hoe wonderbaarlijk is dit Zelf! Het is Absolute Gelukzaligheid. Ik heb mijn ware Natuur weer ontdekt, die eeuwig, onvergankelijk en oneindig is.

Evenals de herfstlucht (die het zuiverst is na de natte moesson) vrij is van wolken, zo ben ik zonder smetten voor altijd vrij van de koorts van aantrekking en afstoting.

Ik ben ontdaan van aardse wensen en van het rijzen en dalen van zintuiglijke waarnemingen. Ik ben bevrijd van de gedachte van ‘ik’ en ‘gij’. Daar ik bevrijd ben van alle identificatie met de geest, ben ik onverstoord en zonder ‘tweede’. Er is geen mogelijkheid meer tot modificatie in mijn Zelf.

De grote Yogi’s hebben dit eeuwige principe Brahman of Atman genoemd. Deze ‘Atman’ verschijnt teneinde zich als geest en wereld te manifesteren, en toch is er geen verandering in Zijn oorspronkelijke Natuur. Evenals de rotsen en stenen van een berg niet anders zijn dan de berg, zo is ook dit hele waarneembare universum niet anders dan alleen Atman. De wereld is als een stad in een schimmenspel, zonder een werkelijk, eigen bestaan. De Zelfgerealiseerde Yogi leeft in eenheid, terwijl de onwetende mens in dualiteit leeft.

Een kind maakt figuren van klei om mee te spelen en noemt ze een olifant, een paard, een konijn, enzovoort - terwijl zij in feite niets anders zijn dan klei. Onwetendheid

verleent vele vormen en kleuren aan de zuivere Realiteit, Atman. Nu zie ik duidelijk de basis van het bewustzijn van het Zelf.’

Zo realiseerde de Yogini Chudala haar eigen ware Zelf als onverwoestbaar, onvergankelijk, en eeuwig zuiver. Zij verklaarde:

‘Ik heb noch geboorte noch dood in mijn Zelf, de wereld ‘verschijnt’ door de macht van bewustzijn. De goden, mensen, bewegende en onbeweeglijke dingen, zijn alle Atman. Evenals de golven, druppels of schuim, niet anders zijn dan de zee, zo is er ook niets anders dan Atman, want geen enkel object heeft een eigen bestaan, behalve Atman alleen.

Het Ego is nooit in mijn Zelf gekomen. Nu ik deze grote Waarheid heb gerealiseerd, zal ik vrij door de wereld zwerven en anderen tot verlichting brengen.’

De heilige Vasishtha vervolgde:

Weet, O Rama, dat Chudala nu vrij was van de dorst naar genoegens en genot, en dat zij leed noch vrees meer kende. Zij realiseerde zich dat er voor haar niets meer overbleef om te weten.

Zij genoot van eeuwige Samadhi, gevestigd in de gelukzaligheid die altijd voortduurt. Er zijn geen woorden om het geluk van de koningin te beschrijven.

Toen hij Chudala in deze staat zag, vrede en geluk uitstralende, kwam er een grote verwondering over de koning Sikhidwaja. Hij zeide:

‘Geliefde, ik zie dat gij opnieuw jong geworden zijt, en mij dunkt dat gij hemelse vreugde hebt ondervonden! Wellicht heeft een god (deva) u nectar te drinken gegeven, die u onsterfelijk heeft gemaakt, of het kan ook zijn dat een grote Yogi u zijn zegen heeft geschonken.

Het is duidelijk dat de modificaties van uw geest doordrenkt zijn van de essentie van wijsheid, en gij hebt voorzeker *dat* bereikt, dat groter is dan het beheersen van de drie werelden. Gij zijt in vrede, en ik zie geen enkele wens of hartstocht meer in u.’

Chudala antwoordde: ‘O onovertroffen Heer! Ik heb die gezegende staat bereikt die boven en buiten het vergankelijke en waarneembare ligt, en in deze staat is geen enkel spoor meer aanwezig van dualiteit.

Ik geniet van de afwezigheid van ‘genietingen’, dit heeft Zelfrealisatie mij gebracht. Nu ik afstand heb gedaan van de vorstelijke genoegens, ben ik gevestigd in de gelukzaligheid van het Zelf en ik ben vrij van alle aantrekking en afstoting.

Ik weet zeker, O koning, dat alles wat men waarneemt of opvat, slechts een droom is en dus onwerkelijk; en deze normale staat van ‘normaliteit’ die ik heb ontdekt, staat buiten bereik van de zintuigen zowel als van de geest. Deze ‘normale’ staat is vrij van de smet van het ego, zij is het substratum van alles, de Atman, de Essentie van alles, het universele Zelf.

Deze nectar die ik heb gedronken, heeft mij het bewustzijn van ware Onsterfelijkheid geschonken en heeft mij voor altijd van alle vrees bevrijd.’

De heilige Vasishtha zeide:

De koning Sikhidhwaja begreep de betekenis niet van Chudala’s uiteenzetting, O Ramaji, en hij lachte om deze vreemde wijsheid, en bespote haar. Hij zei:

‘O geliefde wat gij zegt is onzinnig en ik begrijp uw gezichtspunt niet. Gij noemt alles wat wij duidelijk kunnen waarnemen, onwerkelijk; en datgene wat onwaarneembaar is Werkelijkheid! Niemand kan uw uiteenzetting aanvaarden, want er is geen logica in. Iemand die er zulke vreemde overtuigingen op na houdt, dwingt geen eerbied af.

Gij moogt dan zeggen dat gij gelukkig zijt nu gij de vorstelijke genoegens hebt laten varen, doch klinkt dit niet als de woorden van iemand die zijn verstand heeft verloren? Welk genot kan er nu bestaan dat buiten het bereik van de zintuigen ligt? Rijkdom, jeugd, vrolijkheid, lach, gezondheid, het gezelschap van de jeugd - dit alles is genotvol!

Ge zegt dat ge Atman zijt, of Brahman, of God. Wie zal deze onzin geloven? Deze ideeën passen niet voor een koningin en nog minder past haar deze dwaze houding.’

Nadat hij zo gesproken had, stond Sikhidhwaja op en verliet het vertrek. Daar het middag was, ging hij zich baden.

Koningin Chudala verwonderde zich over de houding van de koning en zij maakte zich bezorgd over zijn gebrek aan verlichting. Zij sprak niet meer met hem over deze goddelijke wijsheid, en bleef als tevoren op dezelfde wijze in het paleis leven.

Hoofdstuk 2

De heilige Vasishtha vervolgde:

De koningin, Chudala, was zelfgerealiseerd en ingewijd in alle volmaaktheid van Yoga. Zij verplaatste zich in de tussenliggende ruimte en zag de wezens die daar leven, ook de nymfen en andere hemelse wezens.

Dan daalde zij weer af en ging het paleis binnen waar de koning lag te slapen. Hij was zich niet bewust van haar afwezigheid, doch stond op bij zonsopgang en na de voorgeschreven wassingen te hebben verricht, ging hij naar het vertrek waar hij zijn gebeden zei en mediteerde.

Voorzichtig, langzaam en op indirecte wijze begon Chudala de koning te onderwijzen en vroeg de geleerde pandits om hem uit te leggen dat de wereld slechts een droom is, een lange, slepende ziekte, waarvoor Zelfrealisatie het enige geneesmiddel is.

Ondanks alle moeite die zij deed, en de geleerde pandits met haar, verkreeg de koning geen verlichting en bleef hij voortleven zonder het ware geluk te voelen.

Toen vroeg Prins Rama:

O heilige Meester! Chudala was een grote Yogini en zij had Atman gerealiseerd. De brahmins waren toch zeer geleerd en deden hun best, daarom kan ik niet begrijpen waarom de koning ondanks hun lessen, in onwetendheid verbleef. De koning schoot toch niet tekort in begrip en waarnemingsvermogen en toch bereikte hij de bevrijding niet, hoewel hij het voorbeeld naast zich had van een Godgerealiseerde gemalin.

De heilige Vasishtha zeide:

Evenmin als een draad door een niet-doorboorde parel heengaat, evenmin konden de lessen van de Yogini invloed hebben en doordringen tot het hart van de koning.

O gezegende Rama! Tenzij de leerling zelf mediteert en nadenkt, en de Leer met toewijding en doorzettingsvermogen toepast, zullen zelfs de woorden van Brahma zelf, vergeefs zijn. Want het is zo, dat alleen Atman zichzelf kent en Atman is noch een object van het verstand, noch van de zintuigen.

Hierop antwoordde Prins Rama:

Vereerde Heer, indien Atman Zichzelf kent en niet beïnvloed wordt door enig middel van buitenaf, welk nut heeft dan een Guru, of hebben Sat-Sanga's?

De heilige Vasishtha legde het als volgt uit:

Geliefde Prins! De Guru en de Geschriften wijzen de weg en geven de traditionele methoden van de Yoga. Zij maken de leerling duidelijk: 'Uw ware Zelf is Atman', doch zij kunnen hem geen Zelfrealisatie schenken. De leerling moet zelf de rest doen.

De Guru kan niet denken noch zich oefenen voor de leerling. Men kan de opkomende maan wijzen aan iemand die goede ogen heeft en dan kan hij haar zelf zien. Maar wanneer iemand bijziende is, kan hij de maan niet zien. Zo gaat het ook met de geestelijke Waarheid; de Guru en de Shastra's schenken haar aan de leerling, maar deze laatste moet zelf de meditatie en het overdenken toepassen, teneinde te realiseren wat zij leren.

Atman is niet een object van de geest of van de zintuigen. Indien gij tegen mij zegt: 'Gij onderwijst toch ook door middel van de geest en de zintuigen, waarom doet ge dit dan, terwijl ge weet dat Atman niet een object van de zintuigen is?' Dan is het antwoord: 'Vergeet de geest en de zintuigen; ga naar hun oorsprong, dan zult ge Atman kennen.'

Mijn zoon, hier volgt een voorbeeld. Er was eens een koopman die in een zekere stad leefde en die zeer vermogend was, doch daarbij een gierigaard. Hij deelde zijn rijkdom niet met de behoeftigen, noch gaf hij iets aan de brahmins en de Yogi's, daar hij steeds meer en meer rijkdom wilde vergaren. Hij wenste het juweel te bezitten dat Chintamani genoemd wordt, en dat van onschatbare waarde is.

Hij kwam voorbij een hoop afval, en bleef daar een hele dag in zoeken en wroeten, omdat hij dacht dat hij het juweel daar zou vinden. In de avond vond hij een schelp; toen dacht hij dat er nog wel meer te vinden was in de vuilnishoop, dus ging hij er elke

dag heen en vond nog een schelp en nog een. Pas na vele jaren zoeken vond hij het juweel, Chintamani.

O Ramaji! De Leringen van de Guru - zoals *Tat Twam Asi* (dat zijt gij) en *Aham Brahman Asmi* (ik ben Brahman) - zijn als de schelpen. Evenals het vinden van de schelpen uiteindelijk leidde tot het ontdekken van Chintamani, zo leiden de leringen van de Guru uiteindelijk tot Zelfrealisatie.

De heilige Vasishtha vervolgde:

De koning verliet dus de koningin, Chudala, en ging naar de tempel om te bidden en te mediteren. De wijze woorden die hij van haar gehoord had, begonnen hun uitwerking te hebben en zijn hart werd overstroomd door gedachten van zelfverloochening en onthechting.

Hij dacht: 'Ik heb nu zoveel jaren van mijn leven van alles genoten, en toch ben ik niet verzadigd; het genot dat ik vond in zintuiglijke objecten leidde altijd tot lijden als onvermijdelijk gevolg. Nu zie ik dat zowel de wereld als haar genietingen slechts een illusie zijn.'

Toen gaf Sikhidhwaja goud, land, vee, bezittingen, en vele andere dingen in liefdadigheid weg; ook gaf hij vele gaven aan de Brahmanen en grote sommen geld aan de armen.

Chudala vroeg de familie priesters om hem de leer van de onwerkelijkheid van de wereld te onderwijzen, om hem te bewijzen dat Zelfrealisatie de enige bron is van werkelijk geluk en het enige middel om een einde te maken aan de eindeloze cyclus van geboorte en dood.

Toen de koning deze waarheid hoorde van de priesters, overwoog hij op welke wijze hij bevrijd kon worden van zorg en verdriet, en hij besloot om een pelgrimstocht te gaan maken naar de heilige Kluisenarijen in de Himalaya's.

Hij baadde zich in de heilige rivieren, gaf vele liefdadige geschenken aan de Brahmanen en de behoeftigen die op zijn weg kwamen, en ontmoette vele Wijzen en volmaakte Zielen.

Terugkomend van zijn pelgrimstocht ging hij naar het vertrek waar de koningin vertoefde en sprak haar als volgt aan: 'O geliefde Chudala, ik heb besloten om naar het woud te gaan om een streng en sober leven te leiden. Het schijnt mij toe dat alle vreugden van de wereld de een of andere vorm van lijden zijn. Het koninkrijk schijnt mij leeg toe, en geen haar beter dan het woud.'

De koningin antwoordde: 'O koning, de tijd is nog niet voor u aangebroken om een kluisenaar te worden. Gij zijt niet zeer oud en gij moet nog genieten van de vreugde van uw rijk. Evenals de bloemen die zo schoon zijn in het voorjaar hun schoonheid verliezen zodra het winter wordt, zo zullen ook wij, wanneer wij ouder worden, ons terugtrekken in het woud en daar zullen wij gelukkig zijn. Wanneer ons haar begint te grijzen als de kleurloze bloemen in het woud, dan zal het ons passen om kluisenaars te worden.'

De koning zag echter niet de wijsheid in van haar opmerkingen en hij hield vast aan de onthechting die hij nu beoefende.

De pelgrimstocht en de liefdadigheid die hij had bewezen, hadden zijn hart gezuiverd en het vervuld van het gevoel dat de wereld onwerkelijk was. En toch, zoals ook de waterlelie haar schoonheid niet volledig ontplooit zonder dat het maanlicht op haar schijnt, zo ontving de koning geen echte voldoening van vrede, daar hij geen kennis van de Waarheid bezat.

Hij zeide: ‘O Chudala! Laat mij toch afstand doen van het koninkrijk en mij in het woud terugtrekken. Gij zult u wellicht afvragen wie mij daar zal dienen, ver weg van mijn paleis en mijn dienaren? Ik verzeker u dat aarde mij zal dienen, het gezelschap van hoge bomen zal altijd bij mij zijn, de jonge hertjes en vogels mijn kinderen, de serene atmosfeer van het stille woud zal mijn deken zijn en de bloemen zullen mijn omgeving sieren.’

Voor de volgende morgen verliet de koning het paleis. De koningin en haar dienaressen volgden hem en zij brachten de nacht tezamen door in het dichte woud.

Te middernacht ontwaakte de koning en ziende dat Chudala en haar gezellinnen in diepe slaap en vergetelheid waren, stond hij stil op, en hen verlatend, ging hij alleen op weg. Eenmaal keerde hij zich om naar zijn hoofdstad, en zeide: ‘Vaarwel, vorstelijke vreugden en rijkdom! Vaarwel, vrienden en lotgenoten!’

Hij ging met haastige stap verder, dieper het woud in, en hoorde het gebrul van tijgers en het sissen van slangen. Toen de zon opging, baadde hij zich in het water van een koele en frisse bergstroom en deed daarna zijn dagelijkse gebeden en meditatie.

Om wat te eten plukte hij wat rijpe vruchten, en daar hij vreesde dat zijn onderdanen hem zouden ontdekken, haastte hij zich voort, liep door valleien, klom tegen heuvels op en stak snelstromende bergrivieren over.

Nadat hij twaalf dagen lang op deze wijze verder was gereisd, bereikte Sikhidhwaja de voet van de Mandarachala Berg.

Daar koos hij een plaats uit waar hij kon leven en bouwde zich een hut van takken en bladeren.

Toen plukte hij bloemen en vruchten en legde die voor een klein altaar in zijn eenvoudige hut.

Zo leefde hij, stond iedere dag voor zonsopgang op, en na zijn ochtendwassingen herhaalde hij zijn mantra met volledig geloof, vertrouwen en concentratie. Midden op de dag verrichte hij zijn tweede badceremonie, en offerde bloemen en vruchten aan God, die hij vol eerbied aanbad.

In de loop van het derde deel van de dag nam hij een kleine maaltijd tot zich van wilde vruchten en bessen, en hernam dan weer de mantra. Tenslotte droeg hij bij zonsopgang gebeden op aan God en bleef daarna tot middernacht zijn mantra herhalen.

Hoofdstuk 3

De heilige Vasishtha zeide:

Gezegende Rama, gij hebt gehoord hoe de koning zijn dagen doorbracht, luister nu hoe het verder ging met de koning.

Toen Chudala in de vroege ochtend ontdekte dat de koning haar had verlaten, was zij bedroefd en zei tegen haar gezellinnen: ‘De koning is het gevaarlijke woud ingegaan; hoe ontroostbaar zijn wij zonder onze heer en meester.’

Toen oefende de koningin haar Yogakrachten uit en zweefde in de ruimte. Zij zag de koning voortgaan in het dichte woud en beschouwde zijn karma en wat het voor de toekomst inhield.

Hoewel haar eigen karma haar verzekerde dat zij terug zou keren aan de zijde van de koning, realiseerde zij zich dat hij nog niet rijp was om de goddelijke Waarheid te ontvangen en dat het heel goed en nuttig zou zijn voor zijn geestelijke vooruitgang, wanneer hij een tijdlang het kluizenaarsleven in het woud zou ondergaan.

Daarop keerde Chudala ongeschokt weer terug naar het paleis en ging volkomen rustig in haar eigen kamer slapen. Die dag liet zij de Eerste Minister weten dat de koning voor privé-zaken weg was gegaan, en dat hij enige tijd weg zou blijven uit zijn hoofdstad. Ook gaf zij instructies om de administratie aan de gans te houden.

Acht jaar lang regeerde de koningin het rijk en droeg zij bij tot de vrede en het geluk van haar onderdanen.

Evenals de tuinman met liefde en zorg zijn lotustuin verzorgt, zo zorgde zij voor de belangen van de mensen.

Gedurende al die tijd wijdde Sikhidhwaja zich aan meditatie, studie van de Geschriften en herhaling van zijn mantra. Hoewel zijn lichaam verzwakte, werd zijn geest sterk.

Eindelijk wist Chudala dat Sikhidhwaja rijp was om hogere geestelijke Waarheid te ontvangen, daar zijn hart gezuiverd was en zijn ijdelheid, eerzucht en egoïsme overwonnen.

Zij steeg op naar de Tuin van Indra (Paradijs) en wandelde daar, genietend van de hemelse bloemen en luisterend naar het zingen van de hemelse vogels met veelkleurige pluimage. Toen stak zij de regionen van de wolken en van bliksem en mist over en vloog over de hoogste bergen heen, zij baande zich een weg door de stormen en zag vele kluizenaarsplaatsen in de Himalaya’s genesteld tegen de groene heuvels en de hoge toppen, naast kabbelende bergstroompjes.

Toen zij tenslotte de Mandarachala Berg had bereikt en daarheen afdaalde, zette zij zich op een rots van bergkristal en kwam in samadhi. Toen zag zij de koning, levend in een eenzame hut, mediterend en zich bezig houdend met Yoga oefeningen, maar nog steeds zonder Zelfrealisatie, werkelijke verlichting of echte vrede.

Hoewel zij ernaar verlangde om hem tot de goddelijke kennis der Waarheid te leiden, wist zij dat het niet geschikt zou zijn om hem in haar eigen vorm en gestalte hierover te onderwijzen, want hij zou haar slechts als zijn gemalin zien en zou niet met volle aandacht naar haar luisteren. Daarom veranderde zij haar gedaante in die van een brahmacharin³.

Evenals een golf, die de ene vorm verlaat om een volgende aan te nemen, zo nam Chudala de gestalte aan van een jonge asceet en begon een voet boven de aarde te wandelen, in de lucht.

In deze vorm, als brahmacharin, in de ene hand een waterkom, en in de andere een rozenkrans van rudraksha pitten, met sreen gelaat, het voorhoofd geverfd met heilige as, en het heilige witte brahmin koord over zijn schouder, verscheen zij voor de koning.

Toen hij de brahmacharin zag, rees Sikhidhwaja op, boog zich voor hem neer, bood hem bloemen en vruchten aan, en vroeg zijn gast om onder een schaduwrijke boom te gaan zitten.

Toen zei hij: ‘Deze dag heeft mij geluk gebracht, nu ik u hier in mijn nederige bladerhut zie; zeg mij, o zoon van een Deva, wat u hier brengt?’

De Brahmacharin antwoordde: ‘O koning, ik ben op een lange pelgrimstocht en ik heb vele prachtige rivieren, heuvels, bloemen en bomen gezien, doch ik zag er geen die zuiverder van toewijding en devotie is dan gij zijt. Gij hebt grote soberheid betracht en vele geestelijke oefeningen gedaan en daarmee hebt gij uw lagere zelf overwonnen.

‘Daarom buig ik mij voor u neder; wees zo goed mij te zeggen of gij iets gedaan hebt om zelfrealisatie te bereiken?’

De koning nam een bloemenslinger die hij gemaakt had ter aanbidding van God, en legde die om de hals van de brahmacharin, terwijl hij hem een eerbiedige groet bood.

Hij zeide: ‘Het is zeer zeldzaam, O brahmacharin, om zulk een heilig mens als u te ontmoeten; ik weet dat het bieden van gastvrijheid aan een ongevraagde gast meer waard is dan het aanbidden van een Deva. Hoe sierlijk is toch uw lichaam, het doet mij denken aan de schoonheid en liefelijkheid van mijn echtgenote die op u gelijkt - doch gij zijt een brahmacharin en hebt u gewijd aan Yoga, en het past niet om te zeggen dat gij op mijn koningin gelijkt.

Vertel mij, zeggende, wiens zoon gij zijt en met welk doel gij mij bezoekt, en wat uw reisdoel is?’

De brahmacharin antwoordde: ‘In oude tijden, o koning, bezocht de goddelijke Narada de vallei van Sumeru, de verblijfplaats van het eeuwige voorjaar. Bloemen, tere jonge blaadjes, fluisterende bergbeekjes en prachtige vogels zijn in die vallei, en daar leven

³ *Brahmacharin*: volgeling die door een Guru geaccepteerd is en die als leerling van de mystieke Leer gelofte heeft afgelegd van beheersing in gedachte, woord en daad, en die samen met de Guru in een kluizenarij woont.

vele Brahmana's, die zich met contemplatie bezig houden, in hutten en grotten. De goddelijke en Heilige Narada verheugde zich die heilige plaats te zien, bevoeid door de heilige rivier de Ganges, en die alleen toegankelijk was voor gezuiverde zielen.

Hij zette zich daar neder en kwam in samadhi en hij verbleef in die gezegende staat van bewustzijn. Toen hij neerdaalde van de hoogten van zijn samadhi, hoorde hij het tinkelen van sieraden van een vrouw, en daar hem dit zeer verwonderde, keek hij om zich heen en zocht naar de oorsprong van het geluid.

Zo kwam hij aan de lachende stroom van de Ganges, die voortsnelde als vloeibaar zilver, en ontwaarde de hemelnimf Urvashi, die zich met haar gezellinnen in de heilige rivier baadde.

Toen zijn blikken op hun naakte en schone gestalten vielen, verloor hij zijn geestelijke onderscheidingsvermogen en zijn geest kwam onder de bekoring van zinsgenot.'

De koning onderbrak hem hier, zeggende: 'O brahmacharin! Sri Narada was een grote Wijze; hoe was het mogelijk dat zelfs zijn geest in beroering werd gebracht door die ontklede hemelnimfen?'

De brahmacharin antwoordde: 'Zolang het lichaam bestaat, blijft ook de natuur van de functies ervan bestaan; dit is evenzeer het geval bij wijze mensen als bij onwetenden; het verschil is dat een wijs mens niet opgewonden raakt wanneer genotgevoelens opkomen en zijn lichaam overstelpen, noch is hij onderworpen aan wanhoop of vertwijfeling wanneer hij door lijden wordt belaagd.

De onwetende mens is echter als een slinger, die heen en weer gaat tussen een lach en een traan, of als een wit laken dat gemakkelijk in allerlei kleuren geverfd kan worden. Maar de ware Wijze gelijkt op een wassen plaat, die niet aangetast wordt door kleur, en waar geen druppel van het water van genot of pijn op blijft hangen.

De ziel van de wijzen wordt niet beïnvloed door genot of door pijn, doch de onwetenden zien hier genot en ginds pijn; alleen de Wijze ziet alles als een weerkaatsing van de grote Atman, die aan alles ten grondslag ligt, en dientengevolge is hij niet gebonden, maar vrij.

Weet, o koning, dat de wens de moeder is van alle activiteit. De wereld is tot bestaan gebracht door de verstoring in het evenwicht van de drie guna's, (Sattva, Rajas, Tamas)⁴ door de wens van het zuivere Bewustzijn.

Wanneer de afhankelijke ziel in de kundalini⁵ verblijft, en zich met emoties en zintuigen identificeert, dan lijdt zij en verheugt zich, naar gelang van de weerkaatsing die daarin veroorzaakt wordt, doch wanneer de ziel zich door de macht van kennis

⁴ *Guna's*: volgens de Hindoe metafysica zijn het universum en alle geschapen wezens samengesteld uit drie kwaliteiten (*guna's*). Dit zijn: licht, harmonie, zuiverheid en evenwicht (*sattva guna*), activiteit, hartstocht en strijd (*rajas guna*) en inertie, duisternis, traagheid en onwetendheid (*tamas guna*). De natuur van iedere mens wordt beheerst door een van deze drie *guna's* die, tezamen genomen, de basis vormen van de menselijke 'personaliteit'.

⁵ *Kundalini*: Kosmische vitale energie in het universum en in de mens.

realiseert dat zij los staat van alle illusie, ziet zij zichzelf zoals zij werkelijk is - absolute Gelukzaligheid!

Dus, wanneer zij weet: ‘Er is geen activiteit in mijn Zelf, en ik ben niet het lichaam’, dan wordt zij passieloos, en is zelf Gelukzaligheid.

Een verbrande boom draagt geen bladeren of vruchten, en zo weet de Jiva⁶, wanneer zij bevrijd is van de onwetendheid van hartstochten, dat zij van nature vol gelukzaligheid is.’

De koning antwoordde: ‘O gezegende brahmacharin, uw woorden zijn vol wijsheid en zij schenken mij zoveel vrede, dat ik er niet genoeg naar kan luisteren! Wees nu zo goed om mij van uw eigen geboorte en leven te vertellen.’

De brahmacharin antwoordde: ‘Sri Narada, de goddelijke Rishi, veroorzaakte op wonderbaarlijke wijze mijn geboorte. Ik werd niet uit een vrouw geboren, doch werd door de heilige Wijze tot bestaan gebracht door de macht van een heilige mantra.

Toen ik op die wijze geboren was, bracht Narada mij bij zijn eigen vader, die mij liefdevol opnam en mij zijn zegen schonk, zeggende: ‘O kind, moge het u gegeven zijn Brahman te kennen.’ Daarom is de goddelijke Rishi Narada mijn vader en men noemt mij Kumbha.’

‘O Deva!’ antwoordde de koning, ‘Gij schijnt mij toe de geïncarneerde Wijsheid zelve te zijn en uw woorden verraden uw hoge staat.’

Hoofdstuk 4

De brahmacharin vervolgde:

‘Ik heb u nu verteld over mijn geboorte, O koning, vertelt gij mij nu wie gij zijt en voor welk doel gij hier zijt?’

Sikhidhwaja antwoordde: ‘Na zeer veel uitstekend karma, zoals aalmoezen schenken aan Brahmanen en de armen, na vele offeranden en lang bidden tot God, is het pas mogelijk dat iemand zulk een wijs mens als gij kan ontmoeten.’

Kumbha onderbrak hem, zeggende: ‘O koning, genoeg, genoeg van zulke eerbewijzen. Wees nu zo goed om over uzelf te vertellen.’

Toen zeide de koning: ‘Mijn naam is Sikhidhwaja. Ik heb mijn koninkrijk opgegeven omdat ik het vol onvolmaaktheden en lijden vond, die de oorzaak zijn van steeds wederkerende geboorte en dood.

Nu woon ik in dit woud, omgeven door de schoonheid van de natuur. Ik weet zeker dat gij alles van mij weet, doch daar gij het vraagt, vertel ik u dit.

⁶ Jiva: Persoonlijke Zelf.

Ik bid en mediteer drie keer per dag en zeg vol vertrouwen mijn mantra. Toch heb ik niet die innerlijke Vrede verworven die blijvend is. Hoewel ik vele pelgrimstochten heb gemaakt, ken ik geen rust. Daarom bid ik u om mij verlichting te schenken, opdat ik die geestelijke Vrede moge ontvangen die blijvend is.’

De brahmacharin antwoordde: ‘Gij hebt uw koninkrijk opgegeven en leeft nu in deze hut, en houdt u aan strenge regels. Eens noemde gij uw koninkrijk het uwe, en nu noemt gij deze hut de uwe. Wat is het verschil? Uw geest is als een bij die in een cel woont, hoewel hij zich overal heen verplaatst; gij hebt het ene object opgegeven, en hebt dadelijk een ander gevonden.

Gij weet niet waarom gij de wereld hebt afgezworen. Eens waart gij omgeven door de luxe van een paleis en nu bezit gij bloemen, een hertehuid en een rozekrans. Die schenken u niet de ware Vrede. Ontwaak tot uw ware Zelf, dan pas zult ge vrede kennen.

Eens vroeg ik mijn vader, Sri Narada: ‘Wees zo goed mij te zeggen of Kennis beter is dan Handeling?’ Hij antwoordde: ‘Kennis leidt tot volmaakt geluk; toch zijn riten goed voor de onwetenden. Indien een mens zich niet aan ritueel houdt, zoals eredienst, aalmoezen schenken en dienen van de Brahmana’s, dan zal hij geneigd zijn om zich over te geven aan zondige handelingen, en daardoor terugvallen tot duistere incarnaties. Handeling leidt niet tot Vrede, alleen Kennis doet dit.’

‘O koning, waarom zijt gij vervallen in deze poel van onwetendheid? Eens leefde gij in een paleis, nu in een hut, en het resultaat is niet verschillend. Verandering van woonplaats heeft geen geestelijke verdienste, want nog steeds zijt gij onwetend.

Zolang de mens voelt dat hij iets ‘doet’, leeft hij nog in onwetendheid. Wees vrij van alle wensen en activiteiten, en ontwaak tot uw ware Natuur. Zonder wensen te zijn, betekent vrij te zijn. Verwachtingen scheppen gebondenheid.

Mediteer aldus: ‘Ik ben Brahman’, koester geen andere wensen en vestig u vast in absoluut bewustzijn, dat is het enige doel van kennis, en dit is het enige dat waard is geweten te worden.

Streef ernaar om uw ware Zelf te leren kennen. In welk een draaikolk van onwetendheid zijt gij terecht gekomen! Zonder kennis van het Zelf is geen geestelijke Vrede mogelijk, noch in deze noch in gene wereld.

Evenals een boom onbeweeglijk is wanneer er geen wind is, zo is ook de ziel vol vreugde wanneer zij vrij is van alle verwachtingen.’

Toen riep de koning uit: ‘O brahmacharin! Gij zijt mijn geestelijke vader, gij zijt mijn Guru! Gij hebt mijn ogen geopend voor een grote waarheid. Ik zie nu dat mijn wensen altijd de oorzaak zijn geweest van mijn lijden. Ik voel dat ik ben als de uitgedroogde stam van een boom. Wees zo goed, o grote Heer Guru, mij te vertellen op welke wijze ik vrede kan verwerven.’

De brahmacharin vervolgde: ‘Nadat gij de wereld vaarwel had gezegd, had gij naar een Sat-Sanga moeten gaan van geestelijke en geleerde Brahmana’s en gij had deze

moeten vragen: ‘Wat is gebondenheid? Wat is bevrijding? Wat ben ik? Wat is deze wereld? Hoe is de wereld geschapen en hoe zal hij zich oplossen?’

Daar gij zonder Sat-Sanga’s en zonder het gezelschap van deze heilige Guru waart, zijt gij geworden als de stam van een boom in dit woud. Ik raad u aan om Sat-Sanga’s te gaan bezoeken en om de herinnering aan voorbijgevoerde vreugde op te geven en geen verwachtingen te koesteren voor de toekomst. Aldus heb ik het van mijn vader, Sri Narada, gehoord.’

De koning antwoordde: ‘O Rishi! Ik erken u als mijn Guru. Wees zo goed om mij naar Sat-Sanga’s te begeleiden en mij de weg te wijzen naar de uiteindelijke Bevrijding die Volmaaktheid is.’

De brahmacharin antwoordde: ‘Ik wil u gaarne onderwijzen, doch de lessen zullen geen vrucht dragen indien gij er niet uw volle aandacht aan schenkt, en de woorden in het diepste van uw hart bewaart. Een kraai die op het dak zit, hoort ook de Waarheid op een Sat Sanga, toch blijft hij een kraai! Wees niet als de kraai, o koning! Hoor de Waarheid en neem die in u op. Laat uw hart en uw geest gekleurd worden door de Waarheid die gij hoort.’

Toen zei Sikhidhwaja: ‘Heer, ik zal uw aanwijzingen volgen. Evenals ik de raadgevingen van de Schriften betreffende de rituelen heb gevolgd, zo zal ik nu uw heilige bevelen opvolgen.’

Kumbha antwoordde: ‘Weet o koning, dat de lessen die ik u geef voor uw eigen bestwil zijn; neem hen aan zonder enige reserve in uw geest. Evenals alles wat een wijze vader tot zijn zoon zegt slechts voor zijn welzijn is, zo moet gij goed weten dat alles wat ik u zal leren alleen voor uw bestwil is.

Blijf er vast op vertrouwen dat deze oude en heilige Waarheid u het hoogste goed zal brengen, Zelfrealisatie. Hoor het met vertrouwen aan, O koning, en met volle aandacht. Hoor het aan met verstand en met toewijding.’

Hoofdstuk 5

De Brahmacharin vervolgde:

‘Wat heb ge opgegeven, O Sikhidhwaja? Het koninkrijk was niet van u. De vrouwen en de paleizen waren niet van u. Bovendien heeft het feit dat gij dat alles hebt opgegeven, niets veranderd aan de natuur van die dingen! Die zijn vandaag precies zo gebleven als zij ooit waren.

Hetzelfde geldt ook voor alle olifanten, paarden, tuinen, parken, alles waarvan gij zegt dat gij het hebt opgegeven. O koning! Gij hebt niet alles opgegeven. Geef op wat werkelijk van u is, dat is pas echt verloochening.’

Toen Sikhidhwaja deze woorden hoorde, fluisterde hij in zichzelf: ‘Dit woud is van mij, deze bloemen en boeken zijn van mij, ik zal ze opgeven.’ Daarom zei hij: ‘Heer,

ik geef dit woud op, en deze boeken en bloemen die van mij zijn. Zal dit niet volledige verloochening zijn?’

Kumbha antwoordde: ‘Het woud en de bloemen bestonden lang voor u. Zij zijn niet van u. Geef op wat werkelijk van u is, dan zult gij gelukkig zijn.’

Toen hij dit hoorde, zei de koning: ‘Heilige Wijze, deze hut, deze waterkruik, deze rozenkrans zijn van mij en ik zal ze opgeven om mijn verloochening vol te maken.’

Weer antwoordde Kumbha: ‘De hut behoort tot de aarde evenals het woud waarvan zij gemaakt is, en evenzo de andere dingen. Welk recht hebt gij om dingen op te geven die niet van u zijn?’

Toen bood Sikhidhwaja aan om zijn dekens en zijn drinknap op te geven, doch de brahmacharin maakte hem weer duidelijk dat ook deze niet van hem waren.

Toen stond de koning op, raapte enige droge takken bij elkaar, maakte vuur en wierp daar zijn staf in, zeggende: ‘Vaarwel, goede vriend, gij hebt mij lange tijd gezelschap gehouden en ik dank u daarvoor.’

Met dergelijke woorden wierp hij ook zijn hertehuid en zijn rozenkrans in de vlammen.

Er stond een sterke wind en terwijl hij onaangedaan en stil toekeek, verteerden al deze dingen in het vuur en in de stilte van het woud.

Toen hij al deze dingen tot as had zien verbranden, dacht de koning dat hij nu gelukkig zou zijn, daar hij geen bezittingen meer had, en geen gehechtheid noch afkeer voelde.

Hij peinsde: ‘Ik, mij en mijn’ is de wortel van alle kwaad en nu is er niets meer dat ik mijn eigen kan noemen; nu heb ik het geluk en de waarheid gevonden. Nu ben ik volmaakt. Ik ben als overwinnaar tevoorschijn gekomen.’

Hij sprak Kumbha aan, zeggende: ‘O zoon van een Deva! Nu is de ruimte mijn kleed, de aarde mijn bed, de wind brengt mij koelte en de wolken zullen mij baden. Is mijn verloochening nu volmaakt?’

‘Nog niet, nog niet’, verklaarde de brahmacharin. ‘Geef op wat van uzelf is.’

Toen vroeg Sikhidhwaja: ‘Is mijn verloochening dan nog niet volmaakt? Nee, nee, ik zie het al. Mijn lichaam is nog van mij en ik zal mij van gindse rots naar beneden storten.’

Dit zeggende snelde hij erheen om zijn plan ten uitvoer te brengen, doch de brahmacharin hield hem tegen en zeide: ‘Het verkrijgen van een menselijk lichaam is het resultaat van veel goed karma, verlies het daarom niet; bovendien, moeten wij nooit iets aan het lichaam wijten, want het is slechts een lichaam en op zichzelf ongevoelig.

Wanneer bloemen en vruchten in een sterke wind van de bomen vallen, zullen wij dit nooit aan de boom verwijten.

Verloochen het ego, O koning, het ego dat het lichaam in zijn macht heeft. Evenals de wind het water van de zee in beweging brengt, zo wordt het lichaam in beweging gebracht door het ego.'

'O heilige Wijze, onderricht mij verder in dit mysterie, antwoordde Sikhidhwaja. 'Ik heb hier nooit van gehoord in de leer van Hatha-Yoga.'

Kumbha antwoordde: 'Prana, de levensadem, is de wortel van het lichaam. Doe daar afstand van, O Koning. Alles wat ge in de objectieve wereld ziet, is een materialisatie van de geest. Alleen Atman is Essentie, het is noch een, noch vele.

De wortel van alle onwetendheid en lijden ligt in de geest; geef de geest op, dan zult ge werkelijk een koning zijn! Het opgeven van materiële dingen heeft geen enkele betekenis. Het is de geest die geboren en weer geïncarneerd wordt.

Zolang men niet weet dat Atman de stille getuige is van de geest, en dat de Atman nooit enige handeling verricht, zal het lijden in de een of andere vorm de Jiva belagen. De Atman te kennen, is de enige weg tot onsterfelijkheid. Evenals het veld de oorzaak is van het ontkiemen van de planten, zo is de geest de oorzaak van herhaalde geboorte en dood. Wanneer ge het veld in brand steekt, vernietigt ge de oorzaak van het ontkiemen; verloochen daarom de geest en gij zult bevrijd zijn van geboorte en dood.

Wees als de grote ruimte, O koning, die vrij is terwijl hij alles ondersteunt. Ruimte is een les in verloochening.

De objecten die verloochend moeten worden, liggen opgesloten in de geest. Onthechtheid, juist gedrag en de wens om macht te bezitten zijn alle scheppingen van de geest.

Het is de geest die deugd en ondeugd scheidt en die zich dan in de een of de ander steekt. Wanneer de geest verloochend is en in Atman verzinkt, dan is dit ware verloochening. Bedelaars ontvangen geen genade. De geest is een bedelaar, want hij scheidt wensen en gaat er dan op uit om die te verwezenlijken.

O koning, wanneer gij werkelijk de geest hebt verloochend, zult gij het hele universum in uw Zelf zien. Evenals het koord van een rozekrans alle kralen ervan bijeen houdt, zo is Atman ook datgene wat alles ondersteunt. Hij die op deze wijze, in kennis, afstand doet, bereikt het Geluk. Weet dat Maya en het ego verschillende namen zijn voor de geest.

De heerschappij van de geest wordt niet bereikt door het opgeven van materiële bezittingen. Heerschappij over de geest betekent boven de wensen te staan. Er is geen vrede en geen geluk mogelijk wanneer de geest niet verlicht is door Kennis. Atman is absolute Gelukzaligheid. Dit is zijn Natuur, en door Atman te realiseren, wordt ge vervuld van Geluk.

Teneinde Atman te leren kennen is het noodzakelijk om wensen op te geven. Uw natuur, O koning, is de zetel van eeuwige, onveranderlijke Gelukzaligheid, wat blijft er dan nog te wensen over? Door de Ruimte worden alle werelden ondersteund, daarbij inbegrepen de wereld van de Lichtende Wezens.

Indien de ruimte zelf ondersteund wenste te worden, zou dit het toppunt van onwetendheid zijn. Dus moet gij, Sikhidhwaja, uw wensen opgeven. Wanneer gij alle wensen hebt opgegeven, zult ge bevestigd zijn in de vrede van de passieloze staat.

Weet dat Atman het substraat is van alles. Zelfs het verleden, het heden en de toekomst worden erdoor vastgehouden. Evenals de golven gedragen worden door de zee, zo is alles bevestigd in Atman.

Weet ook dat het de valse identificatie is van Atman met de geest (en door de geest) die lijden veroorzaakt. Hoe kunnen de Atman, die zuiver Bewustzijn is, en de geest, die nooit op zichzelf kan bestaan, op gelijke voet met elkaar staan? Dit is de *knoop* van bewust en onbewust, en die kan alleen ontward worden door Kennis van de Waarheid.

Evenals het allerkleinste zaadje in potentie een boom in zich heeft, zo is ook de wereld aanwezig in de geest; alleen wanneer het zaad vernietigd wordt, verdwijnt daarmee ook de potentiële boom.

Weet tenslotte ook, O koning, dat wanneer de geest door onthechting is opgelost, er ook een einde komt aan de wereld van onwetendheid.'

Hoofdstuk 6

De heilige Vasishtha vervolgde:

Gezegende Rama! Toen de brahmacharin Kumbha had uitgelegd dat verloochening van de geest pas de ware verloochening is, merkte de koning op:

'O heilige Guru, ik begrijp nu dat de geest als een aap is, die van tak tot tak springt op de boom van Wereld-manifestatie. Wees zo goed mij in te lichten over de wijze waarop ik de geest kan beheersen.'

Kumbha antwoordde: 'Het is heel gemakkelijk, O koning, om de geest te beheersen. Doch alleen hij die de Waarheid kent, kan dit doen.'

'Hoe dat, hoe toch? O gezegende?' vroeg de koning. 'Ik vind het moeilijk om de geest te beheersen, net als kinderen het moeilijk vinden om een grote glibberige vis vast te houden.'

Kumbha zeide: 'Weet eerst hoe de natuur is van de geest. Zij is opgemaakt uit wensen, herinneringen en latente indrukken uit het verleden. Geef al deze wensen op, denk eraan dat de zoete herinneringen onwerkelijk zijn, dan zal de geest tot bedaren komen.'

Toen merkte Sikhidhwaja op levendige toon op: 'O brahmacharin, de geest is een bloem en haar geur is de wereld; het lichaam is een strohalm en de geest is als de storm die haar heen en weer doet gaan. Leer mij nog meer, als het u belieft.'

Toen vervolgde Kumbha: ‘Bewustzijn is het eeuwig zuivere en smetteloze veld⁷; het ego is daar het zaad in. Dit ego wordt ook de geest genoemd; en dit is het, dat onwerkelijk is.

Bewegingen in het ego nemen de vorm aan van het lichaam en de zintuigen. De rede toont aan wat de ware aard is van de valse zekerheid in die vorm. Het is het gevoel van ‘Ik ben’, en van bewustzijn dat zich beperkt heeft tot het individu. Dat is het beperkte ego.

Het ego is dus het zaad van de Boom van het Wereldproces. Vreugden en leed zijn de zoete en bittere vruchten ervan. Wanneer men dit gevoel van ego, dit gevoel van ‘Ik ben iets aparts’ - kan vernietigen, dan snijdt men de wortel door van deze Boom van Wereldmanifestatie.’

Sikhidhwaja was zeer ingenomen met dit grote geheim, en daar hij nog meer ervan wilde horen, zei hij: ‘O heilige Kumbha! Ik zie dat de werelden, zowel subjectieve als objectieve, die in tijd-ruimte bestaan, hun oorsprong en wortel hebben in het beperkte ego.

Evenals de golven opkomen in een rustige zee, door de kracht van de wind - zo ‘schijnt’ de eeuwig rustige Atman verstoord te worden door het rijzen en dalen van het valse ego. Door dit uit te bannen, vernietigt men het hele wereldproces. Hoe wonderbaarlijk is deze kennis!

Hoe ontwetend was ik om mij te richten op de fysieke Yoga (Hatha Yoga). Ik heb gehoord van de traditie van vuur en brandstof; wilt gij zo goed zijn mij dit te leren? Indien ik een koninkrijk bezat, zou ik het u schenken, O heilige brahmacharin!

Ik weet ook dat het zaad van de wereld in de geest ligt en dat de geest haar oorsprong heeft in het ego.’

Toen onderwees Kumbha hem verder, zeggende: ‘Wat ben ik? Wat is de wereld? Dat onderzoek naar de Waarheid wordt het Vuur genoemd. Verbrand het valse ‘ik’, dat zich met het lichaam identificeert, in dit vuur van onderzoek. Wanneer dit bereikt is, dan verblijft het ‘Ik’ in Atman.

Vertel mij nu, o Koning, wat ik u geleerd heb?’

De koning antwoordde: ‘O heilige Rishi, ik weet dit: ik ben noch de aarde noch de heuvelen, noch ruimte noch tijd; en het lichaam dat gemaakt is van beenderen, bloed, weefsel en huid, ben ik ook niet; noch ben ik de rede noch de geest; ook het ego ben ik niet. Ik ben vrij van dit alles.

Toch, gezegende brahmacharin, begrijp ik nog niet hoe of wanneer dit valse ego vast werd gekoppeld aan zijn ware Zelf. Ik kan mijn bewustzijn nog steeds niet ervan losmaken, het is zo hardnekkig.’

⁷ *Veld*: Universele substantie wordt het ‘veld’ genoemd, omdat de vruchten van handelingen daar geoogst worden als op een veld. De Kenner van het veld is de Bewoner van het lichaam (Atman).

Toen zei Kumbha: ‘Geef dit beperkte ego op. Het dient nergens toe om mij te vragen naar het ‘hoe’ of ‘waarom’. Alleen door het op te geven zult ge vinden dat ge zuiver Bewustzijn zijt.’

Sikhidhwaja antwoordde: ‘O gezegende Guru, ik weet dat ik van nature Atman ben en dat deze Atman het Zelf is van alles. Ik ben Gelukzaligheid, en alles wordt erdoor verlicht; doch ik weet niet hoe het valse ego, de smet van egoïsme, mijn bewustzijn kwam te bezoedelen. Ik kan het nog steeds niet in toepassing brengen door het uit te bannen.

Ik weet door uw welwillende lessen dat mijn ware Natuur Atman is; ook dat ik vrij ben van ‘Ik’ en ‘Gij’, en toch ben ik nog niet geheel en al bevrijd van het gevoel van ‘ego’. Soms denk ik dat ik het ben, doch wanneer het mijn geest weer overrompelt, dan voel ik dat ik Sikhidhwaja ben, en dan ben ik weer van deze wereld! Wees toch zo goed om mij te leren hoe ik dit moet overwinnen.’

Kumbha vervolgde: ‘Er bestaat geen gevolg zonder oorzaak, O koning. Indien ge ooit een gevolg ziet zonder oorzaak, weet dan dat het iets geheel onwonderlijks is, een illusie.

Het hele universum, vanaf Ishwara tot aan een blok hout toe, is een schepping van gedachten en dus onwaar.

Ik zeg u, O koning, uit eigen, geestelijke ondervinding, dat de wereld niet meer is dan een dwaallicht, of het schijnbare zilver dat men in parelmoer ziet. Het lichaam ‘verschijnt’ in Atman evenals een koord dat op de grond ligt een slang ‘schijnt’ te zijn, het is niet meer dan een illusie.

Evenals een droom niets meer is dan een droom (een projectie van de geest van de dromer), evenzo is dit universum een projectie van de geest. Wanneer deze illusie u verlaat, zult ge alleen Atman zien. Wat als waar geldt voor uw lichaam, geldt ook voor Ishwara, beide zijn scheppingen van Maya.’

Toen sprak de koning nadenkend: ‘Ik zie het, ik begrijp nu, o grote Rishi, dat de hele wereld Maya is. Nu pas ontwaak ik en ik realiseer mij dat in werkelijkheid alles Atman is. Alles wat de geest waarneemt, is onwonderlijk. Alleen Atman is realiteit. Dit is mijn overtuiging. De oorzaak van Ishwara is Brahman. Brahman is de onverwoestbare Realiteit en Het is mijn Atman.’

Kumbha antwoordde: ‘Oorzaak en gevolg bestaan alleen in de dualiteit; elk object dat bepaald is door tijd, ruimte en oorzaak, moet onwonderlijk zijn, daar het veranderlijk is. Alle veranderlijkheid is onwonderlijk.

Weet dat Atman de Ene zonder Tweede is. Het is noch een nog meer dan een. Het is noch subject noch object. Zijn Essentie is onveranderlijk. Het is de Realiteit die ten grondslag ligt aan tijd en ruimte.

De verhouding tussen oorzaak en gevolg bestaat alleen in de dualiteit. Atman is dus noch het ene noch het andere. Het is Absoluut Bewustzijn.

Evenals de sneeuwman wegsmelt onder de stralen van de zon, O koning, zo lost onwetendheid zich op in het licht van kennis. Gij zult mijn geestelijke ondervinding bevestigen dat alles Atman is.

Wees in de eerste plaats vast verankerd in uw eigen Natuur, Atman, en realiseer u dat alles - vanaf Ishwara tot de minste worm Atman is.’

Sikhidhwaja zei toen: ‘O heilige Guru, dankzij uw goedheid ben ik nu ontwaakt en weet ik dat ik smetteloos ben. Ik buig mij eerbiedig neer voor mijn eigen Zelf. Doch zeg mij, gezegende brahmacharin, waarom gij leert dat Ishwara zonder oorzaak is? Atman, die oneindig is, onverwoestbaar en zonder tweede, is toch de oorzaak van Ishwara?’

Kumbha antwoordde: ‘Gij zegt dat Atman oneindig is. Nu dan, datgene wat oneindig is moet onvoorwaardelijk zijn, niet afhankelijk van tijd of ruimte.

De afwezigheid van dualiteit in Atman maakt dat het onmogelijk de oorzaak van iets kan zijn. Een oorzaak bestaat voor en na het gevolg, evenals klei bestaat in verband met een stenen pot.

In Atman is begin noch einde. Bovendien: een oorzaak moet een verandering ondergaan of een andere vorm krijgen, teneinde een gevolg te worden. Atman is onverwoestbaar en onveranderlijk. Het is nooit van zijn eigen Natuur afgeweken.

Daar er geen dualiteit is in Atman, is het noch subject, noch object. Noch is er enige actie in. Het is eeuwig zuiver, evenals de azuren hemel of de diepten van de ruimte; en het is uw eigen Natuur, O koning!’

Toen hij deze grote Waarheid hoorde, verklaarde Sikhidhwaja: ‘Hoe wonderbaarlijk! Hoe wonderbaar! Ik zie dat Atman zonder tweede is; dat Het noch oorzaak noch gevolg is. Het is absolute Kennis. Ik ben nu bevrijd van kennis en van onwetendheid. Ik ben Nirwana. Gegroet zij mijn eigen Zelf.’

De heilige Vasishtha besloot:

Toen de koning deze woorden van Kumbha gehoord had, kwam hij in Nirwana en bleef een heel uur en een half in samadhi, zoals een vlam die niet verstoord wordt door de wind.

Toen deed Kumbha hem weer ontwaken tot gewoon bewustzijn van het lichaam en zei: ‘Wat hebt gij te doen met trance⁸ of met gewoon wakend bewustzijn? Gij zijt Atman, het Absolute.

Een juweel in een kistje straalt geen licht uit naar buiten, doch wanneer het daaruit wordt gehaald, wordt de schone straling zichtbaar; zo is het ook met u. Gij zijt tevoorschijn gekomen uit het kistje van onwetendheid en nu schijnt uw licht van goddelijke kennis naar buiten.

⁸ *Trance*: Dit betekent hier Nirwana, zoals uit de tekst blijkt, het is een verheven, maar toch relatieve staat van bewustzijn.

Leef voortaan, O Sikhidhwaja, in geestelijke Vrede en bevrijd van uw beperkingen. Geen smet kan u nog treffen, want gij zijt smetteloos.'

Hoofdstuk 7

De heilige Vasishtha vervolgde:

Gezegende Rama! Nadat hij deze woorden van grote wijsheid gehoord had, was Sikhidhwaja gevestigd in geestelijke Vrede.

Tot Kumbha zeide hij: 'O gezegende brahmacharin! Ik heb u nog een vraag te stellen: Atman is absolute Kennis en eeuwig zuiver. Hoe komt het dan dat de triade van kenner, kennen en het gekende, daarin plaats vindt?'

Kumbha glimlachte en antwoordde: 'Alle beweeglijke en onbeweeglijke dingen, alle uiterlijke en innerlijke objecten, vertonen zich slechts zolang tot zij opgelost worden wanneer de wereldperiode (Kalpa) wordt opgelost.

Dan blijft alleen nog Atman over. Dan is er noch licht noch duisternis. Atman is noch werkelijkheid, noch onwerkelijkheid; het is eeuwig Zelflichtend.

Evenals het licht van een schoon juweel zich uit in straling, zo 'schijnt' het licht van Atman als de wereld. Alle naam en vorm is een illusie.

Weet wel, O koning, dat noch 'ik' noch 'gij' ooit in Atman oprijst. *Dat* is eeuwige Vrede. Het is absolute Kennis en absolute Gelukzaligheid.

Leef voortaan gevestigd in deze Atman, die nietiger is dan het nietigste, en groter dan het grootste. Het omvat alle ruimte. Het universum is erin opgenomen als een klein strootje in een groot korenveld.

Wanneer het bewustzijn naar buiten is gericht, dan doet de wereld zich voor als een materialisatie van Licht. Wind heeft een kwaliteit van beweging en toch ook van stilte of rust. Wanneer de wind zich beweegt, kunnen wij het waarnemen of voelen, doch wanneer hij gaat liggen, kunnen wij hem niet waarnemen of voelen.

Hetzelfde is het geval met Atman. Wij nemen het universum waar door het individuele bewustzijn, als manifestatie van Atman; doch wanneer die manifestatie wordt ingetrokken, ondervinden of ondergaan wij het universum niet.

Atman is absoluut Bestaan - terwijl het universum in bestaande staat is: het komt en gaat. Wanneer wij het universum dus op de juiste wijze waarnemen en ondervinden, O koning, dan is het Atman en vervuld van gelukzaligheid: doch wanneer het door onwetendheid valselijk beoordeeld wordt, 'doet het zich voor' als een wereld vol kwaad, leed en verdriet.

Daarom is het onvermijdelijk dat iemand die bezeten is van zo'n vals wereldbeeld, lijden moet; iemand daarentegen wiens bewustzijn Zelfkennis bezit, ziet de hele wereld als een tuin van gelukzaligheid.

Atman betekent Zelf. Hij die de wereld als zijn eigen Zelf ziet, die is inderdaad vrij van alle leed! De wereld, O koning, bestaat slechts in uw eigen gedachten en gevoel, en gij ondervindt vreugde of verdriet naar gelang van uw eigen bewustzijns-gewaarwordingen, die zichzelf projecteren als de wereld.

Voor diegene die geen giftige gevoelens of gedachten heeft, bestaat er geen gif; voor hem daarentegen die giftige gedachten heeft, wordt zelfs nectar tot vergif!

De wijze weet dat de wereld niet anders is dan een uitdrukking van zijn eigen gedachten-gevoelens, en daarom ondervindt hij geen leed of verdriet; terwijl een onwetend mens, ondanks overdaad aan rijkdom, altijd onderhevig is aan verdriet en leed.

Ken het grote geheim, O koning, dat de geest en de emoties slechts andere namen zijn van Atman. Gij moet weten dat, evenals alle sieraden, zoals gouden oorhangers, ringen, armbanden, niets anders dan goud zijn, weet dat evenzo alles Atman is.

Ondervinding en emotie zijn de uitstraling van Atman. Geest heeft de wereld in Atman geschapen. Het begin van alles is Atman; en ook de oplossing is Atman. Alles wat zich anders voordoet dan Atman is slechts illusie.

O Sikhidhwaja! Wees vervuld van gelukzaligheid en weet dat ook tijd-ruimte een illusie is. Tijd-ruimte is iets dat de geest en de zintuigen als zodanig ondervinden, doch wanneer deze modificaties worden weggenomen, is alles Atman.

Zie Brahman, zie Volmaaktheid en gij zult zelf Brahman en volmaakt zijn. Evenals de ruimte in zijn eigen Natuur bestaat, hetgeen de leegte is, zo bestaat alles in Brahman.

Het universum is een manifestatie van het Geest-principe; het Geest-principe is Brahma, de Schepper. Wanneer Hij naar buiten schouwt, projecteert en scheidt Hij het universum; doch wanneer Hij naar binnen schouwt, lost het universum zich op in zijn oorzaak.

Daarom, O koning, leef, denk, voel en zie Atman, dan zult gij u bewust zijn van Geluk en Vrede.'

De heilige Vasishtha vervolgde:

Sikhidhwaja bood zijn hut aan de brahmacharin, opdat hij bij hem zou blijven, en Kumbha sprak drie uur lang met hem over de grote Waarheid dat Atman vrij is van alle actie en kwaliteiten.

Toen de zon in het Westen onderging, stonden zij op en liepen naar het dichtbij zijnde meer, waar volop waterlelies en lotusbloemen bloeiden. Daar vervulden zij hun rituele wassingen, offerden de acht avondgebeden en zongen de heilige Gayatri (een van de heiligste formules uit de Veda).

Later gingen zij een prachtig woud binnen, waar de bomen wel in vuur en vlam leken te staan door het licht van de ondergaande zon.

Zij wandelden door vredige open plekken, prachtige bossen en ook door kale vlakten, terwijl hun geest in volmaakte rust bleef, noch opgewonden noch ooit genoeg krijgend van elkaars gezelschap.

Het was Kumbha Muni's bedoeling om te zien of al deze verschillende soorten van landschappen enige verandering teweeg zouden brengen in de geest van de koning, of hij er vreugde of neerslachtigheid van zou ondervinden.

Geen van beiden had enige persoonlijke wens om de ander van dienst te zijn, en toch overlaadden zij elkaar met vriendelijke daden. Soms trokken zij het kleed van de Deva's aan en wandelden als twee hemelingen.

Op andere tijden sliepen zij op bladeren en bloemen uit het woud, en vaak op harde stenen zonder vreugde of tegenzin te koesteren, daar zij gevestigd waren in contemplatie van Atman, die Licht uitstraalde door hun geest.

Toen sprak de koningin haar gemaal aan: 'O koning, nu ga ik naar de Hemel (Brahma Loka). De schepping werd door Brahma geprojecteerd op de eerste dag van de Chaitra-maand, en de Lichtende wezens (deva's) houden elk jaar op die dag een feestelijke bijeenkomst in de Hemel, waar ook mijn vader, de Wijze Narada aanwezig is. Doch ik zal vandaag nog terugkeren. Tot die tijd moet gij in diepe meditatie blijven. Mocht gij echter terugkomen in uw lichaamsbewustzijn, concentreer u dan op dit bosje bloemen, dat ik voor u geplukt heb.'

Toen overhandigde Kumbha hem, als een vreugdeteken, de bloemen die in de Hemelwereld door een vrouw aan haar echtgenoot worden aangeboden.

Terstond steeg Chudala op in de ruimte, terwijl Sikhidhwaja toekeek hoe zij opsteeg als een pauw, kijkend naar een regenzwangere wolk!

Toen zij op het punt stond om uit het oog te verdwijnen, zoals een bliksemschicht verdwijnt in een wolk, nam Kumbha een bloemenslinger van haar hals en strooide die neer op de koning beneden haar.

Zij ging binnen in haar eigen appartementen in het koninklijke paleis als koningin Chudala, en hield een Staatsraad. Zij luisterde naar de verslagen van de ministers betreffende de staatszaken en gaf hun haar raadgevingen en instructies.

Verder gaf zij een audiëntie aan de voornaamste vertegenwoordigers van haar onderdanen, en toen zij ervan verzekerd was dat alles goed ging in het land, werd zij weer de brahmacharin Kumbha, en over de wolken heen vliegend, verscheen zij weer voor het aangezicht van de koning.

Daar zij nu overtuigd was dat Sikhidhwaja eindelijk een Zelfgerealiseerd mens was, volkomen geworteld in de kennis van het Absolute, openbaarde zij zich als Chudala, en legde hem uit hoe zij zich aan hem had voorgedaan als Kumbha, teneinde hem te onderwijzen.

Toen kwam de koning in samadhi, en overtuigde zich door een intens ondervinden van de waarheid van haar woorden. Toen zei hij tot haar: 'O Devi! O onvergetelijke

Yogini! O Maharani! Geliefde Guru, hoe kan ik u ooit mijn dankbaarheid betuigen? Welk een groot medegevoel hebt gij getoond door mij te onderwijzen!

Gij hebt mij geleid over de oceanen van zijn en worden. Wanneer een man een zuivere, wijze en toegewijde vrouw als zijn levensgezellin kan verwerven, is het gemakkelijker voor hem om de Godheid te realiseren. Hoe goed weet ik dit nu!’

De Maharani antwoordde dat zij helemaal niets wonderbaarlijks had gedaan en alleen haar plicht deed toen zij hem bevrijdde van zijn zelfgeschapen banden van onwetendheid.

Toen vroeg Chudala de koning of hij enig verschil zag tussen het leven van een kluizenaar en het leven van een soevereine vorst.

Sikhidhwaja antwoordde: ‘Door uw goedheid en genade, o heilige leraar, heb ik Atman gekend, en het is mij nu om het even of ik als koning in een paleis woon, of als kluizenaar in een woud.’

Hij viel neer aan de voeten van Chudala, en waste die met tranen van dankbaarheid, zeggende: ‘Gelijk de ruimte heb ik geen attributen; ik ben zuiver als de sneeuw van de Himalaya’s. Ik ben Alles; zelfs datgene wat ik vroeger mijn geest noemde, of Maya, is niets anders dan mijn Atman; ik ben absolute Vrede.’

Toen de koningin hem vroeg wat hij verder wenste te doen, antwoordde Sikhidhwaja: ‘Ik heb geen wensen; er is niets dat ik moet verkrijgen of waarvan ik afstand moet doen. Ik zal U, mijn Guru, gehoorzamen. Voortaan staat mijn leven in uw dienst.’

De koningin noemde hem Vishnu⁹ en wenste hem geluk.

De volgende morgen mediteerden zij samen voor het welzijn van alle wezens en zongen de heilige Gayatri.

Als zijn Guru, stelde Chudala voor dat hij terug zou keren tot zijn koninkrijk, omdat voor een ware Yogi, een koninkrijk en een woud hetzelfde zijn.

Sikhidhwaja volgde de raad van de Yogini en hernam zijn troon. Hij regeerde samen met Chudala duizend jaar als wijze vorst over hun rijk. Tijdens hun weldadige regering waren er geen oorlogen, geen plagen en geen hongersnood. Kenners van Brahma rezen overal op in hun rijk.

De heilige Vasishtha besloot:

Gezegende Rama! Toen hun Prarabdha Karma¹⁰ tot een eind kwam, gaven Sikhidhwaja en Chudala hun lichaam op en vonden zij uiteindelijk, lichaamloos Geluk en werden opgelost in de Opperste Brahma.

Moge wat met hen gebeurde, o geliefde leerling, ook uw goddelijk lot zijn.

OM - TAT SAT - SHANTI

⁹ *Vishnu*: Een van de namen van God.

¹⁰ *Prarabdha Karma*: het lot, de levensloop.